

TENTAMENS

Multiple choice tentamens

Voor meer info:
Open Universiteit Studiecentrum Hasselt
Universiteit Hasselt - Campus Hasselt
Martelarenlaan 42, lokaal A0.5
3500 Hasselt
OpenUniversiteit@uhasselt.be
tel: 011 26 81 62
www.uhasselt.be/openuniversiteit

INHOUD

1. Inleiding	3
2. De voorbereiding	3
1. Tijdig aanmelden voor het tentamen	3
2. Verhinderingsaanvraag voor het tentamen	4
3. Drie stappen in de voorbereiding op een tentamen	4
3.1. Op lange termijn	4
1. Specifieke informatie over het tentamen en de cursus	
2. Planning	
3. Verschillende soorten toetsen in het cursusmateriaal	
3.2. Hoe herhaal ik voor een tentamen	6
3.3. Direct voor het tentamen	7
3. Het tentamen zelf	8
1. De tentamenmogelijkheden	8
2. De vorm van het tentamen	9
3. Op tijd zijn	10
4. Je conditie	10
5. Tentamenzenuwen en faalangst	10
5.1. Tentamenzenuwen	10
5.2. Faalangst	11
6. Een systematische strategie	11
6.1. Globale oriëntatie	11
6.2. Makkelijke vragen eerst	11
6.3. Moeilijke vragen	12
6.4. De laatste controle	12
6.5. Het antwoordformulier	12
7. Het afleggen van twee tentamens op één dag	13
8. Het gebruik van woordenboeken	13
9. Het hanteren van twijfel	13
10. Versies	14
11. Gokken en gokkanscorrectie	14
4. De analyse van het tentamen	15
5. Na het tentamen	16
1. In beroep gaan tegen de uitslag van een tentamen	16
2. Uitslag en certificaat	16
6. Enkele tips	16
1. Algemene tips	16
2. Veel voorkomende fouten bij multiple choice tentamens	18
7. Literatuur	20
8. Bijlagen	21
1. Ontspanningsoefeningen	21
2. Checklist tentamenanalyse	23

1. Inleiding

Tentamen doen is een aspect van het studeren waar veel studenten tegenop zien. Een "noodzakelijk kwaad". Toch kun je er zelf veel aan doen om dat kwaad tot een minimum te beperken.

2. De voorbereiding

1. *Tijdig aanmelden voor het tentamen*

Voor een **regulier schriftelijk** tentamen (avondtentamens – vijf periodes per jaar – specifieke data per cursus) dien je je een *vijftal weken* op voorhand aan te melden. Per tentamenperiode wordt een sluitingsdatum vastgelegd.

Je ontvangt een ontvangstbevestiging van deze tentamenaanmelding. Ongeveer een week voor het tentamen ontvang je de officiële oproep voor het tentamen, met vermelding van tijd, plaats, ...

De **computergebaseerde tentamens** worden op twee manieren aangeboden:

- Computergebaseerde groepstentamens (CBT-groepsgewijs) vinden plaats tijdens de reguliere tentamenrondes.
- Computergebaseerde individuele tentamens (CBT-individueel) vinden in Hasselt plaats op woensdagnamiddag, vrijdagvoormiddag en zaterdagvoormiddag.

Digitaal aanmelden

In 'mijnOU' (www.ou.nl/mijnOU) kan je je via 'Mijn tentamenaanmeldingen' digitaal aanmelden voor zowel reguliere als computergebaseerde tentamens. Je ontvangt per e-mail een ontvangstbevestiging en kan de voortgang van je aanmelding volgen. Om je aan te melden, klik je op 'Tonen tentamens'.

2. ***Verhindering voor het tentamen***

Als je niet op het tentamen aanwezig kan zijn, ben je een tentamenkans kwijt. Je kan in bepaalde gevallen aan de Commissie voor de Examens schriftelijk een verzoek richten om een geldig absent te krijgen. Bij toekenning van geldige absentie heb je geen tentamenkans verbruikt.

3. Drie stappen in de voorbereiding op een tentamen

3.1. Op lange termijn

Ga van de cursus die je aan het bestuderen bent na hoe deze getentamineerd wordt. Het maakt veel uit of het een mondeling of schriftelijk examen is en of het essayvragen, open boekvragen of meerkeuzevragen zijn. De vorm van het tentamen heeft nl. invloed op hoe je de stof moet kennen en dus op hoe je je op het tentamen moet voorbereiden.

In de cursussen zijn controlemogelijkheden opgenomen waardoor je zelf kunt bijhouden in hoeverre je de stof beheerst. Gebruik die mogelijkheden en sla dus geen vragen en toetsen over.

Het is, wanneer het gaat om een meerkeuze tentamen, heel handig om eens te proberen, zelf meerkeuzevragen te maken: daarbij zal niet alleen blijken in hoeverre je de stof beheerst maar bovendien loop je aan tegen allerlei valkuilen die in meerkeuze tentamens kunnen zitten.

1. Specifieke informatie over het tentamen en de cursus

Lees al het materiaal dat je toegestuurd kreeg en betrekking heeft op het tentamen nauwkeurig door.

Zorg ervoor dat je precies weet wanneer, hoe laat en waar het tentamen plaatsvindt en hoeveel tijd je hebt. De reguliere schriftelijke examens in het studiecentrum Hasselt vinden altijd plaats op de UHasselt, Campus Hasselt, Martelarenlaan 42, 3500 Hasselt, van 19u tot 22u. De CBI-tentamens vinden plaats in lokaal B0.16. Zorg ervoor dat je precies weet wat je mee moet nemen: oproepbrief, legitimatie, toegestane boeken (bijv. een Nederlands woordenboek) of vereiste boeken (bijv. wettenbundels voor rechtenstudenten, cursusboeken bij een open boek tentamen). Leg deze spullen vooraf klaar en controleer of je niets vergeten bent.

Bij bepaalde cursussen bestaat de mogelijkheid om bonuspunten te behalen: door aan bepaalde opdrachten te voldoen kun je met een lager aantal goed beantwoorde vragen slagen. Het niet maken van de bonuspuntopgaven of het foutief beantwoorden hiervan levert geen nadeel op. Behaalde bonuspunten blijven bij een eventuele herkansing staan.

2. Planning

Natuurlijk is het van het grootste belang dat je op het moment van het tentamen de leerstof zo goed mogelijk beheerst.

Dat betekent niet dat je alles uit het hoofd moet leren; sommige stukken van een cursus hoeft je alleen maar door te lezen, definities en dergelijke moet je meestal wel uit het hoofd kennen, maar altijd is begrip van de cursus het meest essentiële. Probeer daarom bij het studeren onderscheid te maken

tussen begripskwesties en feitelijkheden en daar je studiemethode op af te stemmen.

In de praktijk is het niet ongebruikelijk dat er vlak voor het tentamen nog erg veel werk verzet moet worden. De week voor het tentamen wordt vaak meer uren gestudeerd dan daarvoor. Het risico bestaat dat je daardoor doodmoe en 'sufgestudeerd' op het tentamen verschijnt, wellicht nog niet eens klaar bent en je je onzeker voelt. Een nadeel hiervan is ook dat hoe korter de voorbereidingstijd, hoe sneller het geleerde vergeten wordt.

Voor het opstellen van een planning moet de tentamendatum als uitgangspunt dienen.

Bijvoorbeeld: Je begint in september met de bestudering van een 240-uur cursus waarvoor je in januari tentamen wilt doen.

Je hebt nu 4 maanden de tijd, en moet dus 60 uur per maand studeren, dat is ca. 15 uur per week.

Dit kun je eventueel nog verder specificeren door een aantal uren op bepaalde dagen vast te stellen.

Zo kun je ook berekenen hoeveel leereenheden je gemiddeld per week moet bestuderen, uitgaande van het totaal aantal leereenheden. Belangrijk hierbij is dat je incalculeert dat je de stof meerdere keren door moet nemen.

Bijvoorbeeld: Om te beginnen een keer de hele cursus doorlezen om overzicht over de cursus te verkrijgen, dan een keer echt studerderwijs de cursus doorwerken inclusief het maken van aantekeningen e.d. en tot slot minimaal een keer herhalen (bijv. aan de hand van uw aantekeningen).

Werk niet de laatste nacht door en ga niet de laatste uren voor het tentamen blokken op een onderdeel dat je onvoldoende beheerst. Het intensief bezig zijn met de stof in de laatste uren voor het tentamen leidt ertoe dat de kennis van eerder bestudeerde stof naar de achtergrond verdwijnt en tijdens het tentamen onvoldoende paraat is (uitzondering op de regel: rijtjes met feiten herhalen).

3. Verschillende soorten toetsen in het cursusmateriaal

In het cursusmateriaal vind je verschillende soorten toetsen: zelftoetsen, herhalingstoetsen en eindtoetsen. Dit onderscheid is afgeleid uit het leereenheden cursusmodel; in andere cursusmodellen kan het onderscheid tussen zelftoetsen en herhalingstoetsen wat vervagen.

Zelftoetsen zijn vrij korte toetsen die worden opgenomen aan het einde van elke leereenheid. Ze geven studenten onmiddellijk na het bestuderen van een afgerond studiegeheel de gelegenheid na te gaan of ze de leerdoelen bereikt hebben, ze geven a.h.w. een indicatie of de zelfstudie effectief is geweest.

Een student moet een zelftoets onmiddellijk na het bestuderen kunnen maken en moet ook onmiddellijk feedback kunnen krijgen. De (bespreking van de) antwoorden op de zelftoets worden dan ook altijd in het cursusmateriaal opgenomen (terugkoppeling).

Omdat een zelftoets zeer nauw aansluit bij de leereenheid ligt het voor de hand dat de auteurs van de leereenheid ook de zelftoets ontwikkelen.

Herhalingstoetsen bestrijken een groter gebied dan zelftoetsen, ze hebben meestal betrekking op één of meer blokken en geven de studenten de kans om na te gaan of het leereffect blijvend is en of zij ook de leereenheid overstijgende doelen bereikt hebben. Zo kunnen de studenten regelmatig inzicht in hun vorderingen krijgen. De herhalingstoets heeft meestal dezelfde vorm en dezelfde moeilijkheidsgraad als het tentamen, alleen wordt een kleiner domein bestreken. Omdat herhalingstoetsen meestal op het eind van een herhalingseenheid worden opgenomen, worden ze vaak ontwikkeld door de auteur van de herhalingseenheid. Het is echter ook mogelijk de herhalingstoetsen samen te stellen uit hetzelfde itembestand, waaruit ook de eindtoets en de tentamens worden samengesteld.

De **eindtoets** tenslotte wordt opgenomen aan het einde van de cursus en behoort zoveel mogelijk parallel te zijn aan het tentamen. Ze vormt een soort generale repetitie voor het tentamen zodat studenten een keer kunnen oefenen. In principe zou de eindtoets moeten worden samengesteld uit hetzelfde itembestand als het tentamen. Vaak wordt ze echter ook apart ontwikkeld door de cursusteamleider of de examinerator omdat het itembestand op het ogenblik dat de eindtoets ontwikkeld wordt nog niet is opgebouwd.

3.2. *Hoe herhaal ik vóór een tentamen*

1. Lees alle instructies nog eens door nadat je de cursus bestudeerd hebt.
2. Herhaal de hele cursus aan de hand van de leerdoelen.
3. Maak alle zelftoetsen eens na elkaar.

4. Bekijk alleen de kernbegrippen en probeer van elk begrip een definitie te geven.
5. Bestudeer alleen de herhalingseenheden opnieuw.
6. Bekijk het zakenregister, probeer bij elk woord uit het zakenregister je voor te stellen in welke context het voorkomt en probeer een definitie te geven.
7. Bekijk alleen de inhoudsopgaven van de leereenheden en probeer hiervan een schema te maken.
8. Neem de hele cursus door aan de hand van de opgaven.
9. Lees nu eens alle terugkoppelingen.
10. Werk enkele 'oude' tentamens door: probeer niet alleen de vragen goed te beantwoorden maar probeer ook te bedenken waarom de auteurs juist die foute alternatieven bedacht hebben. 'Oude' reguliere tentamens (niet-geheim) kunnen verkregen worden op het studiecentrum.

3.3. *Direct voor het tentamen*

1. Lees alle informatie over het tentamen vooraf rustig door. Denk daarbij aan het tentamenreglement maar lees ook alle informatie die je thuisgestuurd hebt gekregen al een aantal dagen voor het tentamen -dus op het gemak- helemaal door.
2. Stel je dus tijdig op de hoogte waar het tentamen gehouden wordt en hoe laat het begint.
3. Wees op tijd (**een kwartier op voorhand**).
4. Weet zelf of je snel of langzaam werkt. Knip dan de resterende tijd die je hebt in stukjes. Kijk eerst het hele tentamen na op vragen die je direct kunt beantwoorden. Heb je bijvoorbeeld een tentamen met 60 meerkeuzevragen, dan neemt je 15 vragen per half uur, met aan het eind nog voldoende tijd om alles nog eens door te nemen. Kijk na het eerste half uur of je planning haalbaar is. Zo niet: probeer iets te versnellen. Oefen daar thuis eens mee bij het maken van de "proeftentamens".
5. Bekijk het laatste proeftentamen niet tot je de hele stof beheerst. Doe dan thuis daarmee een tentamen met zoveel mogelijk dezelfde omstandigheden als bij het echte examen. Dus 3 uur zonder onderbreking zonder muziek of storingen en natuurlijk met alleen toegestane hulpmiddelen, zonder studiemateriaal en zonder de antwoordsleutel. Neem daarna de tijd om het resultaat te analyseren, zowel wat betreft de beheersing van de stof als wat betreft het tentamen zelf.

3. Het tentamen zelf

1. De tentamenmogelijkheden

De Open Universiteit kent verschillende soorten tentamens:

De **reguliere schriftelijke tentamens** vinden minstens drie maal per jaar plaats op een vastgestelde datum, 's avonds van 19.00 - 22.00 uur, in alle studiecentra van de Open Universiteit (het is mogelijk om tentamen in een ander studiecentrum te doen dan het studiecentrum waar men als student staat ingeschreven). Deze data staan ongeveer een jaar van tevoren vast en worden onder meer gepubliceerd in Modulair.

In de cursus en op het studienet kan je lezen hoe een tentamen is samengesteld (multiple choice, open vragen, cases, werkstukken e.d.).

De **antwoordmodellen** van de reguliere schriftelijke tentamens worden de dag na het tentamen vanaf 24.00 uur (in feite dus 2 dagen na het tentamen) aangeboden.

Een **CBI-tentamen** vindt plaats met behulp van een geautomatiseerd systeem: een computer maakt een selectie van vragen uit een grote item-bank. Men kan het hele jaar door tentamen doen. Houd rekening met de aanmeldingsperiode: minstens 2 weken op voorhand. Je krijgt onmiddellijk na afloop - in geval van een meerkeuze examen - een 'voorlopige' uitslag.

Tijdens de inschrijftermijn van een cursus kan je driemaal "gratis" tentamen doen. Je hebt 12 maanden de tijd om deze kansen te benutten. Indien je het tentamen niet haalt in deze periode kan je je rechten voor het vak vernieuwen door de cursus opnieuw te bestellen.

2. De vorm van het tentamen

Verschillende tentamenvormen vragen om een verschillende voorbereiding.

Voor een tentamen met **open vragen** moet je in staat zijn om stukken van de bestudeerde stof schriftelijk te reproduceren. Hier zou je dus specifiek op kunnen oefenen, bijvoorbeeld door van relevante delen van de cursus samenvattingen te maken. Het antwoord moet kort, bondig en ter zake zijn.

Bij een **open boek tentamen** moet je feilloos de weg weten in de betreffende boeken en kan je ervan uitgaan dat er een grote nadruk op begripsvragen zal liggen en veel minder op feitenkennis.

Bij een **mondeling tentamen** moet je vrijwel direct een antwoord op een vraag weten te formuleren. Hier kan je op oefenen met medestudenten of door jezelf vragen te stellen en daar dan antwoord op te geven.

Een goede voorbereiding op een **multiple choice tentamen** bestaat vooral uit veel oefenen met meerkeuze vragen (het kan ook zijn dat een of meerdere vragen terugkeren). Zo raak je ook vertrouwd met de wijze van vraagstellen van de betrokken examinerator.

Je kunt in het studiecentrum tentamenbundels verkrijgen van niet-geheime tentamens, maar ook in het lesmateriaal van de OU (Studienet) kom je meerkeuze vragen tegen.

Ook kan je je oefenen in het maken van multiple choice tentamens door zelf meerkeuze vragen op te stellen.

Bij '**waar/onwaar**' c.q. "**goed/fout**"-antwoorden moet je je steeds voor ogen houden dat het venijn schuilt in de kleine woordjes als "nooit", "niet", "de enige", "altijd" en "alle". Wees daar attent op, want elke uitzondering die men kan bedenken maakt de uitspraak al fout.

Als er bij **juist/onjuist vragen** "nooit" of "altijd" staat, dan wordt het strikter. Maar algemene "waarheden" worden niet onjuist als je een uitzondering kunt bedenken.

Bij **essay vragen** begin je best met 1 of 2 vragen die je gemakkelijk kunt beantwoorden. Zo kom je op gang. Schrijf in volgorde de begrippen op die in het antwoord moeten voorkomen. Gebruik kladpapier.

3. Op tijd zijn

Zorg dat je ruim op tijd van huis gaat. Je wordt geacht een kwartier voor tijd aanwezig te zijn en volgens de officiële regels kan je na het startuur de toegang geweigerd worden. Door te laat te komen stoor je niet alleen je medekandidaten, maar tevens mis je de instructies van de hoofdsurveillant. Alleen bij bijzondere persoonlijke omstandigheden (handicap e.d.) wordt hier een uitzondering op gemaakt.

4. Conditie

Een tentamen vormt een vrij zware inspanning, het is dan ook van belang dat je in goede conditie bent tijdens het tentamen.

De reguliere tentamens aan de OU zijn 's avonds; probeer daarom te vermijden dat je na een loodzware werkdag doodmoe aan het tentamen moet beginnen; neem desnoods een paar uur vrij.

Eet ook niet te zwaar voor het tentamen, het zijn je hersens die zuurstof nodig hebben, niet uw maag.

5. Tentamenzenuwen en faalangst

5.1. Tentamenzenuwen

De meeste mensen zijn nerveus bij een tentamen. Die gespannenheid kan bevorderlijk zijn voor een optimaal tentamenresultaat, maar door zenuwen worden ook onnodige fouten gemaakt.

Laat je zenuwen niet de overhand krijgen. Aan de ene kant moet je de verschijnselen die ermee gepaard gaan accepteren (zoals zweterige of trillerige handen, een wee gevoel in de buik,...) Aan de andere kant moet je jezelf niet aanpraten dat zenuwen je tentamenresultaat zullen verknallen. Houd jezelf voor ogen dat je op dit ogenblik niets anders meer kunt doen dan vertrouwen op al het werk dat je in de stof heeft gestoken.

De score voor een tentamen wordt meer beïnvloed door je beheersing van de stof dan door zenuwen. Een goede studieplanning kan zo een tegenwicht vormen voor je zenuwen. Op het moment dat je je echt in de tentamenvragen verdiept verdwijnen de zenuwen meestal vanzelf. Het gebruik van kalmerende middelen is niet aan te raden omdat dat dit een nadelige invloed heeft op je denkvermogen. Ademhalings- en ontspanningsoefeningen kunnen helpen. Mocht het je tijdens het tentamen allemaal even teveel worden, stop dan even, kijk eens om je heen, drink een slokje of iets dergelijks.

5.2. Faalangst

Soms kan het opzien tegen een tentamen zulke buitensporige vormen aannemen, dat dit niets meer te maken heeft met de normale spanning voor het tentamen. Er zijn mensen, die vluchten voor élk tentamen. Wanneer je dit zelf weet, is deze brochure en een tentamentraining beslist onvoldoende. Je kan hierover komen praten met een studiebegeleider.

6. Strategie Multiple-choice tentamens

Tijdens het maken van een tentamen is een systematische strategie aangewezen. Een voordeel van een dergelijke werkwijze kan zijn dat je je zenuwen op die manier beter onder controle krijgt. Door volgens een vast stramien te werken voel je je eerder vertrouwd met de tentamensituatie en kun je bepaalde fouten (bijvoorbeeld tijdgebrek) vermijden.

Wij raden je aan om te proberen in verschillende rondes te werk te gaan, op de volgende wijze:

6.1. Globale oriëntatie

Neem de tijd om de aanwijzingen goed door te lezen.

Bekijk vervolgens het hele tentamen om een globale indruk te krijgen. Als je veel met oude tentamens hebt geoefend, heb je misschien het geluk dat je sommige vragen herkent.

6.2. Makkelijke vragen eerst

De vragen waarvan je 'zeker' het antwoord weet beantwoordt je eerst. Denk niet te snel dat je de bedoeling van de vraag wel hebt begrepen; dwing jezelf om de vraag zeer nauwkeurig te lezen en beoordeel alle antwoordalternatieven op hun waarde.

Denk niet alleen aan de redenen waarom één antwoord goed is, maar ook aan de redenen waarom de andere antwoordalternatieven fout of minder goed zijn. Indien je zeker weet dat bepaalde alternatieven fout zijn streep je deze door. Indien je tussen twee antwoorden twijfelt en een intuïtieve voorkeur voor een van beide heeft moet je die voorkeur direct markeren (b.v. met een sterretje). Denk in deze ronde niet te lang over de vragen na, deze ronde is bedoeld voor de makkelijke gevallen. Je dient met deze ronde klaar te zijn ruim voordat de helft van de tentamentijd verstreken is.

6.3. Moeilijke vragen

Nu resteren er nog slechts vragen waarover je echt moet nadenken, maar als je goed gepland hebt, heb je hiervoor nog een zee van tentamentijd over. Bij de meeste cursussen heb je ruim voldoende tijd voor het tentamen, slechts bij enkele cursussen is de beschikbare tijdsduur van drie uur aan de krappe kant. Neem de tijd voor iedere vraag, voordat je antwoorden gaat zoeken moet je er eerst zeker van zijn dat je de vraag zelf goed hebt begrepen plus de verschillende antwoordalternatieven.

Een groot gevaar is dat je te lang blijft twijfelen over dezelfde vragen, zonder een stap verder te komen, jezelf steeds erger aan het twijfelen brengt, in tijdnood komt of ieder zicht op een oplossing kwijtraakt.

Laat vragen waar je absoluut het antwoord niet op weet dus na enige tijd gewoon liggen, streep wel de bij uw weten zeker foute antwoorden weg en geef je intuïtieve voorkeur aan, zelfs al heb je geen idee waar die voorkeur op gebaseerd is.

Pas als je helemaal klaar bent met het tentamen werp je nog een laatste blik op deze hopeloze gevallen en dan resteert je niets anders dan te gokken.

Kies altijd het antwoord dat in eerste instantie je intuïtieve voorkeur had; het is gebleken dat je op deze wijze de grootste kans hebt goed te gokken, je maakt dan namelijk gebruik van je passieve, onbewuste kennis van de stof.

GEEF ALTIJD ANTWOORD! Als je niets invult is het antwoord 100 % zeker fout en na eliminatie van de minst plausibele antwoorden heb je al snel zo'n 50 % kans op een goed antwoord.

6.4. De laatste controle

Loop nog eenmaal alle vragen door en controleer met name op leesfouten e.d.. Wees heel voorzichtig met veranderingen, tenzij je er zeker van bent dat je eerst gekozen antwoord fout is (b.v. fout gelezen of je weet ineens weer iets). Het blijkt namelijk dat bij multiple choice tentamens het eerste antwoord

vaak het juiste is (ook met gokken). Haastige veranderingen achteraf blijken vaak fout.

7. Het afleggen van twee tentamens op één dag

In principe onmogelijk behoudens een noodgeval. Een motivering van deze nood dient tijdig schriftelijk aangevraagd te worden bij de afdeling tentaminering in Heerlen. Het is onder bepaalde voorwaarden wel toegestaan om het ene tentamen 's middags en het andere tentamen 's avonds af te leggen, bijv. als het ene tentamen een CBI-tentamen is en het ander een regulier.

8. Het gebruik van woordenboeken

Het is toegestaan om een Nederlands woordenboek (vanzelfsprekend zonder aantekeningen) te gebruiken tijdens een tentamen, tenzij dit uitdrukkelijk niet is toegestaan (bijv. bij de cursus "Schrijfpracticum 1"). Om het je makkelijk te maken plaatsen wij standaard de Van Dale woordenboeken in de tentamenkamer. Het gebruik van vakwoordenboeken (bijv. een juridische woordenboek) is nooit toegestaan.

Personen die het Nederlands niet als moedertaal hebben mogen een buitenlands woordenboek gebruiken indien zij daarvoor toestemming vragen bij de aanmelding voor het tentamen (bij de vraag naar persoonlijke omstandigheden).

9. Het hanteren van twijfel

Bij het beantwoorden van multiple-choice vragen kunnen zich (per vraag) vier mogelijkheden voordoen:

1. Je weet direct wat het juiste alternatief is;
2. Je weet direct wat onjuiste alternatieven zijn (wegstrepen);
3. Op het eerste gezicht, maar zonder daar zeker van te zijn, zegt een bepaald alternatief je iets;
4. Niets komt je bekend voor, kortom je weet het antwoord niet.

Als er sprake is van problemen bij het maken van multiple-choicetentamens, dan betreft het vooral situatie 2 en 3. Bij **mogelijkheid 1** weet je immers het juiste alternatief. Blijkt later toch dat dit alternatief fout was, dan ligt de oorzaak bij de voorbereiding op het tentamen. Het kan ook zijn dat je bij het lezen van de vraag een fout hebt gemaakt. **Mogelijkheid 4**: daar valt niets anders te doen dan te gokken.

Bij zowel **situatie 2** als **3** is er sprake van twijfel tussen de verschillende (meestal twee) alternatieven. Veel studenten hebben moeite met het kiezen uit de twee overgebleven alternatieven. Dit blijkt uit de volgende situaties:

- Je denkt vaak veel te lang over de vraag, met als gevolg dat je steeds meer twijfelt tussen de twee alternatieven. Het gevaar is groot dat je

allerlei zaken door elkaar gaat halen. Tenslotte kies je een alternatief, maar ook daarover wordt nog steeds getwijfeld. Het gevolg van deze werkwijze is veelal tijdnood en onrust.

- Vervolgens kan het gebeuren dat je bij het nakijken het eerste antwoord gaat "verbeteren", terwijl je ook over dit tweede antwoord blijft twijfelen. Het betreft hier verbeteringen die als het ware gebaseerd zijn op onzekerheid over het eerder ingevulde antwoord en niet op basis van een "nieuw inzicht". Op deze manier kunnen in eerste instantie goede alternatieven nogal eens in foutieve antwoorden verbeterd worden.

Let wel: we hebben het hier niet over verbeteringen die je maakt omdat je het bestudeerde onderwerp ineens goed terug kunt halen.

10. Gokken en gokkanscorrectie

Een voordeel van multiple choice tentamens zou kunnen zijn dat ook iemand zonder enige kennis van zaken door puur gokwerk een aantal vragen goed kan beantwoorden.

Indien een tentamen bijvoorbeeld uit 80 juist/onjuist vragen bestaat, zal men gemiddeld 40 van de vragen goed kunnen raden.

Hiermee wordt echter rekening gehouden bij de vaststelling van de cesuur. In het bovenstaande voorbeeld van een tentamen met uitsluitend juist/onjuist vragen, telt de helft (40) van het aantal vragen niet mee en moet de student 55 % van de resterende helft (= 22) goed beantwoorden voor het verkrijgen van een voldoende; de cesuur wordt dus 61/62, d.w.z. onvoldoende bij 61 of minder goed beantwoorde vragen en voldoende vanaf 62 goed beantwoorde vragen.

Een vergelijkbare correctie van 25 % wordt toegepast op een tentamen dat uit 4-keuze alternatieven bestaat. Een voordeel van 4-keuze vragen is dat het vaak mogelijk is om één of twee van de alternatieven te elimineren, waardoor de gokkans stijgt tot 33,3 of 50 %.

4. De analyse van het tentamen

Zeker indien je gezakt bent is het van het grootste belang dat je te weten komt welke fouten je gemaakt hebt en hoe je tot die fouten gekomen bent. Maak dus aantekening van de door jou gegeven antwoorden en neem de antwoordmodellen die bij de reguliere tentamens beschikbaar zijn mee. Bij een volgende gelegenheid kun je hier dan wellicht rekening mee houden en proberen bepaalde fouten te vermijden.

Helaas is het niet altijd even gemakkelijk om een specifieke oorzaak van fouten aan te wijzen. Inzage in het tentamen kan je meer inzicht verschaffen.

Ook al ben je wel geslaagd, dan nog is het zeer nuttig om te zien welke fouten je gemaakt hebt; dit kan je van pas komen bij toekomstige tentamens. Liggen je problemen op het gebied van onvoldoende vooropleiding of tekortschietende planning, dan is een gesprek met een consulent of deelname aan een studievaardigheidstraining aan te bevelen. Vanzelfsprekend is het ook heel nuttig om met medestudenten van gedachten te wisselen over het tentamen; dat gebeurt trouwens meestal vanzelf zodra de studenten de tentamenzaal verlaten hebben.

Ga bij elke fout beantwoorde vraag na in de cursusstof of je het juiste antwoord wel kunt vinden. Kijk dan waar de fout zit. Kende je de stof niet goed? Heb je die stof niet goed begrepen? Heb je de vraag niet goed gelezen of verkeerd begrepen? Heb je de verkeerde stof erbij gehaald? Was je redenering (zie aantekeningen op het tentamen) niet juist? Heb je misschien het antwoord per ongeluk fout ingevuld? Heb je fout gegokt?

Bij zo'n analyse kan je verschillende oorzaken vinden waardoor je niet voldoende hebt gescoord. Bijvoorbeeld delen van de stof onvoldoende bestudeerd of begrepen. Of te weinig overzicht om de stof te combineren. Dat betreft dan het studeren zelf.

Maar het kan ook liggen aan het begrijpen, aan de vragen, de tentamentechniek of aan je conditie. Liggen de oorzaken niet op het vlak van de cursus(stof) maar, b.v. door een verkeerde c.q. ontbrekende voorkennis, moeilijkheden om thuis te studeren (geen eigen hoekje, teveel storingen e.d.) dan kan je ook bij de consulent terecht.

Bij de analyse van je tentamen kan je gebruik maken van een checklist die je vindt als bijlage.

5. Na het tentamen

1. Uitslag en certificaat

De officiële uitslag wordt de student, bij een regulier tentamen, na maximaal 6 weken schriftelijk medegedeeld. Wanneer je het niet eens bent met de uitslag moet inzage binnen 14 dagen worden aangevraagd en beroep binnen 30 dagen na bekendmaking van de uitslag worden aangetekend.

Bij CBI-tentamens (MC-tentamen) krijg je onmiddellijk je voorlopige uitslag.

Sommige cursussen kennen een verplicht practicum, in dat geval wordt er pas een certificaat voor de cursus afgegeven indien zowel het tentamen als het practicum met een voldoende zijn afgesloten.

2. In beroep gaan tegen de uitslag van een tentamen

Als studenten opmerkingen hebben bij afgenomen tentamens (b.v. omdat een bepaalde vraag in een tentamen inhoudelijk onjuist of onvolledig zou zijn) kan de student dit melden. Een reactie kan doorgefaxt worden naar de Commissie voor de examens binnen de 5 werkdagen na het examen.

Dit is nog geen beroep aantekenen. Binnen 30 dagen na de bekendmaking van de uitslag kan je beroep aantekenen tegen de uitslag. Alvorens in beroep te gaan kan het nuttig zijn om het eigen tentamenwerk nog eens in te zien.

Voor CBI-tentamens geldt ook een inzage- en beroepsprocedure. Uitgebreide informatie over de beroeps- en inzageprocedures vind je op www.ou.nl.

6. Enkele tips multiple-choice tentamen

1. Algemene tips

- Als het moeilijk is om een keuze te maken uit de verschillende alternatieven probeer dan zelf een antwoord te formuleren en kijk vervolgens welke aan de gegeven antwoordalternatieven daar het dichtste bijzit.
- Soms kun je een beter beeld van een vraag krijgen door een tekening of schema te maken.

- Soms wordt een vraag op een moeilijke manier gesteld, in dat geval moet je proberen om de vraag te herformuleren. Er zijn verschillende manieren:

Een voorbeeld van herformuleren, vraag 4 (oefententamen):

Je kan dezelfde vraag stellen zonder dat in wiskundige formules te doen. M.a.w. hoeveel studie-uren moet je per dag studeren als de cursus 200 uur duurt en je 16 weken de tijd heeft gedurende 5 dagen per week?

De totale tijd die je dan ter beschikking hebt bedraagt 5×16 dagen voor een cursus van 200 uur.

Het aantal studie-uren per dag bedraagt dus: $200 : (5 \times 16) = X$.

200 mag je vervangen door S; 16 mag je vervangen door T, dus:

$$X = \frac{S}{5 \times T}$$

- Wees erop gespist dat vragen soms verband met elkaar hebben, het antwoord op een vraag kan in een andere vraag verstopt zitten of kan een deel van de stof in je herinnering terugbrengen waardoor je ineens wel het antwoord op een andere vraag weet.
- Vraag je af op welk deel van de stof de vraag betrekking zou kunnen hebben en probeer dat deel van de stof los van de vraag te reproduceren.
- Probeer of de vraag duidelijker wordt als je hem in ontkennde of bevestigende vorm leest.
- Wees erg attent op kleine woordjes als "nooit", "niet", "de enige", "altijd", "alle", "uitsluitend" enz. Hierin schuilt vaak het venijn, want één uitzondering maakt een dergelijke uitspraak al ongeldig. In deze situatie is het dus goed om de vraag te stellen: "weet ik een uitzondering?". Zo moet je ook erg attent zijn op woorden als "meestal", "over het algemeen", "soms", "vaak", "eventueel", want op die manier geformuleerd zal een uitspraak ook waar zijn als er uitzonderingen op de regel bestaan.
- Probeer bij lange, ingewikkelde vragen de irrelevante informatie te scheiden van essentiële informatie. Sommige vragen kunnen veel 'ballast' bevatten.
- Laat je niet in de war brengen door mensen die vroeg weggaan terwijl je nog lang niet klaar bent.
- In het oefententamen zitten een aantal vragen die in principe vrij gemakkelijk zijn, maar die uitnodigen tot oppervlakkig lezen of nonchalance. Mocht je bij deze vragen fouten hebben gemaakt wees dan extra alert bij echte tentamens en trek bij voorbeeld wat meer tijd uit voor het rustig lezen van de vragen en alle antwoordalternatieven.

- Belangrijk: beantwoord alle vragen, desnoods door te gokken. Van de drie of vier mogelijke antwoorden is er vaak één duidelijk niet goed. Schrap die door. Op die manier stijgt de kans op een goed antwoord. Er worden geen punten afgetrokken voor foutief beantwoorde vragen.
- Als volgens jou geen van de antwoorden juist of volledig is, kies dan het meest juiste of minst foute antwoord.
- Lees na afloop de vragen en antwoorden na, maar wees uiterst voorzichtig met correcties. Het blijkt nl. dat zelfs bij antwoorden die geraden zijn, het eerst gekozen antwoord meestal het beste is.

2. Veel voorkomende fouten bij multiple choice tentamens

- Het zoeken van patronen in antwoordcategorieën

Sla geen acht op het patroon van A, B, C en D (meerkeuzemogelijkheden), of A en B (juist/onjuist-vragen). Het kan voorkomen dat je vijf keer achter elkaar antwoordcategorie B moet invullen. Dan hoeft u niet te gaan twijfelen aan de juistheid van uw antwoorden. Er zit geen patroon in, ook al niet als gevolg van de verschillende versies van elk tentamen.

- Het niet nauwkeurig lezen:

Het betreft hier vragen die gemakkelijk kunnen zijn, maar waar het vooral aankomt op nauwkeurig lezen. Wie veel van dergelijke vragen fout beantwoord heeft, maakt veel fouten door te vlug te veronderstellen dat hij/zij de bedoeling van de vraag begrepen heeft. Vaak zijn in allerlei vragen restricties opgenomen. Let dan op woorden als: vooral, direct, indirect, alle, enkele e.d.

- Het ten onrechte interpreteren van vragen als strikvragen:

Sommige vragen lijken op strikvragen. Deze vragen zijn gemakkelijk met een trucje te beantwoorden, terwijl de manier die het meest voor de hand lijkt te liggen of de meest gangbare manier erg omslachtig is. Dwing dan jezelf dit soort vragen rustig te bekijken en goed na te denken over wat nu precies gevraagd wordt. Eventueel dit soort vragen bewaren tot later.

- Het te snel antwoorden:

Wanneer studenten gevraagd wordt naar een bekend verschijnsel of naar iets waarmee de student redelijk vertrouwd is, dan oppassen niet te snel te antwoorden. Eerst afstand nemen van de vraag, in herinnering roepen hoe het onderwerp werd besproken in de cursus, dan terugkijken naar de vraag en die beantwoorden.

- Het uitgaan van de verkeerde stelling:

Bij stamstellingvragen treft men altijd eerst (een) inleidende stellingen, de stam, aan. Deze stelling(en) is (zijn) altijd, per definitie, juist. Daarover wordt je mening niet gevraagd. Dan volgt/volgen de stelling(en) waarover je mening wordt gevraagd. Dus oppassen met overhaast te antwoorden als je de inleiding als juist herkent. Ook niet gaan twijfelen aan de juistheid van de inleiding.

- Het over het hoofd zien van (misleidende) koppelingen:

Let op (misleidende) koppelingen: rafel eerst de vraag volledig uiteen. Er wordt bijvoorbeeld een bepaalde theorie aan een bepaald persoon toegeschreven. Klopt die koppeling? Soms hoort een op zich juiste mening bij een ander persoon. Soms is een mening noch toe te schrijven aan de in de vraag genoemde personen, noch aan welke persoon in de cursus ook.

- Het over het hoofd zien van (dubbele) ontkenningen:

Let op vragen met een ontkenning erin. Let ook op dubbele ontkenningen (nooit niet = altijd).

- Slecht of onduidelijk gestelde vragen:

Het kan voorkomen dat je een vraag slecht of onduidelijk gesteld vindt. Geen paniek. Bewaar deze vraag voor later. Probeer dan de bedoeling van de vraagstellers te begrijpen en ga kalm bij jezelf na wat je van het onderwerp weet. Antwoord volgens je overtuiging. Na het tentamen kun je eventueel actie ondernemen tegen een volgens jou slecht gestelde vraag.

- Juist/onjuist vragen:

Je moet je realiseren dat 'onjuist' meerdere betekenissen kan hebben, nl. "fout", "niet geheel juist" of 'onvolledig'.

7. Literatuur

- Boon H. en Wijnberg M.; *"Studievaardig"*, uitg.: stichting IVIO, Lelystad; 1987.
- Houtwolters, B. van, e.a.; *Studiemethoden*, Aulapocket nr. 812.
- Langedijk P., *Concentratiemoeilijkheden bij kinderen*, Deventer 1979-3, p.264.
- Louwerse, C.; *Studeren kun je leren*, uitgeverij Intro Nijkerk.
- Logwerse, C.; *Studeer actief - wegwijzer voor de beginnend student*, Uitg. Intro, Nijkerk.(in licentie voor de Volkskrant), 1983.
- Schlussmans K., COP Ou-Heerlen; *Hoe herhaal ik voor een tentamen?*

VOOR MEER INFORMATIE:

Open Universiteit studiecentrum Hasselt
Universiteit Hasselt - Campus Hasselt
Martelarenlaan 42, lokaal A0.5
3500 Hasselt
OpenUniversiteit@uhasselt.be
tel: 011 26 81 62

Deze brochure werd oorspronkelijk samengesteld door mevrouw Caroline Steensels van het Studiecentrum Open Universiteit Gent.

8. Bijlagen

1. *Ontspanningsoefeningen*

a. Terwijl je zit te werken: druk- en trek oefeningen

Het doel van deze oefeningen is om, zittend aan je werktafel, jezelf weer een fit gevoel te geven. Als je een tijdje ingespannen bezig bent geweest, of als je een dof gevoel hebt gekregen, kun je met deze oefeningen weer nieuwe energie opdoen.

De oefeningen bevorderen namelijk de bloedcirculatie. Ze maken je weer wakker.

Deze oefeningen kunnen zittend worden uitgevoerd. Telkens de spieren 5 tellen langzaam aantrekken tot ze gaan trillen, dan ontspannen en de handen op de bovenbenen leggen.

Hoofd en nek

Tegen de linkerkant van het hoofd duwen (met de linkerhand).

Tegen de rechterkant van het hoofd duwen (met de rechterhand).

Met beide handen tegen het voorhoofd duwen.

Met gevouwen handen aan de achterkant van het hoofd trekken.

Schouders aantrekken.

Armen en handen

Handpalmen tegen elkaar aanduwen op borsthoogte.

Vingertoppen tegen elkaar plaats en hard duwen met gekromde vingers.

Vingertoppen in elkaar haken en trekken.

Handen vooruitsteken en tegen elkaar aanduwen.

Op tafelblad duwen.

Vingers zoveel mogelijk spreiden.

Vingers krommen en spannen.

Rechterpols vastgrijpen en knijpen.

Linkerpols vastgrijpen en knijpen.

Aan de zitting van je stoel trekken.

Je even opduwen op de zitting.

Benen en voeten

Hielen even van de grond tegen de binnenkant van de stoelpoten drukken.
Hielen tegen de buitenkant van de stoelpoten drukken.

Voeten strekken en tegen elkaar aandrukken (evt. Kistje tussen de voeten).
Met de handen kruiselings tegen de binnen kant van de knieën drukken.
Met de handen tegen de buitenkant van de knieën drukken.

b. Ontspanningsoefeningen vóór of tijdens een tentamen

(maar doe ze nooit pas voor het eerst op het tentamen: om te helpen moeten ze een soort gewoonte zijn)

1. Span stuk voor stuk al je spieren en ontspan ze daarna bewust. Begin bv. met je linkervoet, vervolgens je linkerbeen, dan rechtervoet, rechterbeen, buik, handen, armen, schouders, nek, kaken, gezicht, Dit gaat het beste liggend, dus thuis vóór het tentamen. Vereenvoudiging voor op het tentamen zelf: span al je spieren tegelijk, ook van je gezicht. Houd een paar tellen vast en ontspan dan alles. Zo kan je controleren of je te gespannen of verkramppt werkt.

2. Concentreer je op één lichaamsdeel, bv. je hand. Probeer of je in je hand je hartslag kunt voelen. Als dit lukt kun je op andere lichaamsdelen overgaan. Het moeilijkst is om je hart te voelen op de plaats van je hart.

c. Tips

- knijp niet te krampachtig op je potlood of pen
- rek je even (geluidloos) uit
- stijve nek? Laat je hoofd langzaam naar voren zakken, zo diep mogelijk en daarna achterover en terug. Laat je hoofd langzaam en voorzichtig van schouder via borst naar de andere schouder keren en weer langzaam terug. Houd je schouders daarbij zo los mogelijk: niet optrekken!

2. Checklist tentamenanalyse

cursus: _____
oorzaken van onvoldoende resultaat.

stof niet af	ja/nee
door: te korte voorbereidingstijd	ja/nee
planning verkeerd/ontbroken	ja/nee
onvoldoende feitenkennis	ja/nee
stof niet begrepen	ja/nee
door: te moeilijk	ja/nee
te korte voorbereidingstijd	ja/nee
te weinig concentratie	ja/nee
studiemethode onvoldoende	ja/nee
tentamenopgaven niet goed begrepen	ja/nee
door: weinig/niet gekeken naar tentamenvorm	ja/nee
weinig/geen ervaring met meerkeuzetentamenvaardigheid	ja/nee
concentratie(problemen) tijdens tentamen	ja/nee
door: niet voldoende fit	ja/nee
afgeleid tijdens tentamen	ja/nee
maken van slordigheidsfouten	ja/nee
in de war, black outs	ja/nee
tentamenangst	ja/nee
overmoed	ja/nee

Conclusie

De voornaamste oorzaken van het onvoldoende tentamen zijn:

1. _____
2. _____
3. _____

Ik moet ze een volgende keer voorkomen door:

1. _____
2. _____
3. _____